

Χ,Γ,ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Μικρή πασχαλινή συγκομιδή από

Media: ΕΣΤΙΑ **Page:** 1,27 **Published at:** 15-04-2023
Author: **Surface:** 890.09 cm² **Circulation:** 1080
Subjects:

**Χ.Γ.ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Μικρή πασχαλινή συγκομιδή από
τά βιβλιοπωλεία Σελ. 27**

BIBΛIO

Μικρή πασχαλινή συγκομιδή από τὰ βιβλιοπωλεία

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Τό Πασχαλινό φύλλο τῆς ἡμερηίδος μας ἴσως θά σᾶς φθάσει κάπως ἀργά γιά πασχαλινὰ πύονια, ἀλλά, δοθέντος ὅτι κάθε μας σημείωμα μπορεῖ νά λειτουργήσει καί κατόπιν ἑορτῆς, σίγουρα θά σᾶς εἶναι χρήσιμο. Ἐν τούτοις, καί δοθέντος ὅτι πάντοτε τό Πασχαλινό φύλλο κυκλοφορεῖ σήμερα, ἴσως προφθαίνετε κάποιες τελευταίες ἀγορές εἴτε γιά δῶρα εἴτε γιά τόν ἑαυτό σας. Καλή Ἀνάσταση!

■ *Ἐλένη Γλῶκατζη-Ἀρβελέρ, Ἀπό μένα αὐτά... Συνομιλίες μέ τόν Μάκη Προβατᾶ καί τήν Έρη Βασιλοπούλου (ἐκδ. Πατάκη, σελ. 176, εἰσό 9 καί σέ e-book εἰσό 6,49).* Ἐνα ἀκόμη βιβλίο μέ τό ὄνομα τῆς κ. Γλῶκατζη-Ἀρβελέρ εἶναι φυσικά γεγονός πού δέν μπορεῖ νά περάσει ἀδιάφορα. Ἀντιθέτως ἡ ἐξαιρετική Βυζαντινολόγος μας, νεαρωτάτη παρά τήν ἡλικία τῆς τῶν 97 ἐτῶν, διατηρεῖ τήν διαυγεία τῆς καί τήν ἀγάπη τῆς γιά τήν ζωῆ καί τούς ἀνθρώπους. Τό βιβλίο δέν εἶναι μελέτημα ἢ δοκίμιο μέ τήν ἀποκλειστική ὑπογραφή τῆς ἀλλά διάλογος μέ δημοσιογράφον συνεργάτη καί τῆς «Ἐστίας», τόν κ. Προβατᾶ. Καμμιά φορά ὁ διάλογος καθιστᾶ περισσότερο «εὐπειτεζ» κάποιες ἀλήθειες πού ἀκούονται

διά στόματος τῆς κ. Ἀρβελέρ. Μίλει γιά ὅλα τὰ φλέγοντα θέματα τῆς ἐπικαιρότητος, χωρίς οὔτε μία στιγμή νά πολιτικολογήσει. Καί αὐτό εἶναι διπλό κατόρθωμα τόσο τοῦ λαμβάνοντος ὅσο καί τοῦ δίδοντος τήν συνέντευξη. Μίλει γιά τόν Ἑλληνισμό καί τήν συνέχειά του, ἐξηγεῖ τόν θαυμασμό τῆς γιά τό Βυζάντιο, πού εἶναι «πρῶτον, ἑλληνική περφόρνια, δεῦτερον, ἐυρωπαϊκό κατόρθωμα καί, τρίτον, ἡ ξεχασμένη ἑλληνική αυτοκρατορία» (σελ. 65) καί ἄλλο, «ἡ Κωνσταντινούπολη ἦταν ταυτόχρονα τρία πράγματα: ἡ "Ἀρχαία Ἑλλάδα" χάρη στήν γλώσσα, ἡ "Ρώμη" χάρη στήν διοικητική ὀργάνωση καί ἡ "Ἱερουσαλήμ" χάρη στήν θρησκεία. Αὐτά, καί τὰ τρία ταυτόχρονα, εἶναι βυζαντινὴ κατάκτηση. Ἡ ἀρχαία Ἀθήνα δέν τὰ εἶχε καί τὰ τρία μαζί. Ἄρα ἡ κοιτίδα τοῦ Γένους εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολη» (σελ. 63). Καί γιά νά ἐρθοῦμε στά τῶν Ἁγίων Ἡμερῶν αὐτῶν, τονίζει ὅτι «προσπαθῶ καιροῦ τώρα νά μάθω ποιός ἔχει γράψει τὰ ἐγκώμια τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἀλλά εἶναι ἀδύνατο. Ὅπως καί τόσους ἄλλους ἔμνηστος, τό "Δός μοι τούτον τόν ξένον", τό "Αἱ γενεαὶ αἰ πάσαι, ὕμνον τῆ Ταφῆ σου". Πάχων, ρωτῶ τοὺς ἡγουμένους στά μοναστήρια, ἀλλά κανένας δέν γνωρίζει. Εἶναι σάν δημοτικά τραγούδια τῶν Βυζαντινῶν» (σελ. 64). Ἀναφέρεται σέ πολλά ἀκόμη ζητήματα, ὅπως στήν ἀνατροφή τῆς καί σέ ἐκείνην πού θεωρεῖ πῶς πρέπει νά δίδεται στά παιδιὰ, στήν ἔκκλιση ἀπὸ τὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφή, στά 200 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασως καί στήν ἔκτοτε εὐρωπαϊκὴ στροφή τῆς Ἑλλάδος, στίς σχέσεις τῆς μέ διάφορα σημαντικὰ πρόσωπα πού ἐγνώρισεν στήν πορεία τῆς ζωῆς τῆς, ὅπως στόν Κωνσταντῖνο Καραμανλῆ καί τόν Φρανσουά Μιττεράν. Τό βιβλίο διαβάζεται εὐκόλα καί μέ τήν ἀμεσότητα μιᾶς συζήτησως μέ φιλικό πρόσωπο, μέ τρόπο πού κάνει τήν διάσημη ἐπιστήμονα καί προβεβλημένη μορφή τῆς κ. Ἀρβελέρ νά φαίνεται ὅτι κάθεται κοντά σας καί σᾶς μιλεῖ ἀπ' εὐθείας!

■ *Iris Murdoch, Θάλασσα, θάλασσα (μτφρ. Ἀνθῆ Δημητριάδου, ἐκδ. Gutenberg/Aldina, σελ. 917, εἰσό 32).* Γραμμένο τό 1978, τό βιβλίο αὐτό δέν ἔχει ἀποκτήσει οὔτε μία ρυτίδα, κυρίως διότι ἡ ἀνάληψις τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἥρωος, τοῦ Τσάρλς Ἄρσοουμπάι, παραμένει ἐξαιρετικὰ διεισδυτικὴ καί ἀληθινή. Ὁ ἥρωας εἶναι θεατρικός συγγραφεὺς καί σκηνοθέτης, πού καθὼς αἰσθάνεται ὅτι γεννᾶ ἀποφασίζει νά ἀποσυρθῆ καί νά γράφῃ τὰ ἀπομνημονεύματά του. Στήν μι-

κρὴ κωμῶλη πού ἀποσύρεται, ζῆ ἡ νεανική ἀγάπη του, Μαίρη Χάρτλεϋ Φίτς, ἡ ὅποια ὁμως εἶναι ἀνῶριστη ἀπὸ τήν ἡλικία καί δέν ἐνδιαφέρεται καθόλου γι' αὐτόν. Ὁ Ἄρσοουμπάι ὁμως ἐμμονικά προσπαθεῖ νά ἀναβίωση τόν ἐφηβικό του ἔρωτα καί καταλήγει σέ μία τραγελαφικὴ προσπάθεια ἀπαγωγῆς τῆς τέως ἀγαπημένης του. Τὰ τελευταία κεφάλαια τοῦ βιβλίου ἀποτελοῦν μία ἐνδοσκοπικὴ προσπάθεια τοῦ νά ἀποπλῖνη τήν ἀποτυχία του καί νά δικαιώσῃ τήν πράξη του τοῦλάχιστον στόν ἑαυτό του. Τό μυθιστόρημα εἶναι μία βαθειὰ μελέτη τοῦ ναρκισσοῦ καί τῆς ἔγωπαθείας, πού ἐκφράζεται χαρακτηριστικὰ ἀπὸ θεατράνθρωπο, δηλαδή προσοπικότητα κατ' ἐξοχήν τοῦ «φαίνεσθαι». Τό μυθιστόρημα ἔλαβε τό βραβεῖο Μπούκερ τοῦ 1978. Θεωρεῖται ἀπὸ τὰ κομμικά βιβλία τῆς συγγραφῆς. Ὁ τίτλος παραπέμπει στό ἐπιφώνημα «Θάλαττα, θάλαττα!» τῶν Μυριῶν τοῦ Ξενοφῶντος ὅταν ἀντίκρισαν τόν Εὐζεῖνο Πόντο κατὰ τήν γνωστὴ Κάθοδο.

■ *Μαρίνα Πετσάλη, Δέν ἦταν μέθη (ἐκδ. Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἐστίας, σελ. 464, εἰσό 19).* Ἡ συγγραφεὺς εἶναι φιλόλογος καί ἐργάζεται ὡς διερμηνεὺς στίς Βρυξέλλες. Εἶναι ἐπίσης ἑγγονὴ τοῦ Θανάση Πετσάλη-Διομήδη, τοῦ πατέρα τῶν «Μαυρολόκων» καί τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὀρθρου». Τό βιβλίο ἀποτελεῖ τήν πρώτη προσπάθεια τῆς συγγραφῆς στόν χώρο τῆς λογοτεχνίας. Καί ἀφηγεῖται μία οἰκογενειακὴ ἱστορία, τόν ἔρωτα ἑνός Ἑλλῆνος φοιτητοῦ καί μιᾶς νεαρᾶς ἠθοποιῶ στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Μόνον πού ὁ φοιτητῆς δέν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τόν Ἀλέξανδρο Διομήδη, ἀργότερα διακεκριμένον Διοικητῆ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καί πρῶτον

Διοικητῆ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὑπουργοῦ καί ἀκαδημαϊκοῦ, ἱκανόν βυζαντινολόγο ἀλλά καί νομικόν στόν χώρο τοῦ Δημοσίου Δικαίου. Στό μυθιστόρημα ἀναδύεται ἡ κοινωνία τοῦ πρῶτου ἡμίσεος τοῦ 20οῦ αἰῶνος τόσο τῆς Εὐρώπης ὅσο καί τῆς Ἑλλάδος μέ τίς μεγάλες ἀλλαγές καί τίς ἀνατροπές τῆς. Ἡ ἱστορία βασίζεται στήν διασωθεῖσα ἀλληλογραφία τοῦ Ἀλεξάνδρου Διομήδη καί τῆς Ἑλένης Ντάνεμπεργκ, ἐν συνεχείᾳ Ἑλένης Νικολάου Χατζηπέτρου, πού ἡ ἴδια ἀπεφασίσει νά ἀξιοποιήσῃ ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τοῦ πατέρα τῆς καί τοῦ πάππου τῆς, πού πολλὰ ἀνέλησαν ἀπὸ οἰκογενειακὰ ἀρχεῖα. Ἡ ἀφήγησις λαμβάνει πότε αὐτοβιογραφικὸ τόνο καί πότε ἐπιστολικὴ μορφή, βασισμένη στό πραγματικὸ ἀρχεῖο ἀπομνημονεύμα. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ βιβλία εἶναι συνηθιστὰ στήν Δυτικὴ Εὐρώπη, ἀλλά στήν Ἑλλάδα σπανίζουν. Καί παρά τό γεγονός ὅτι συχνὰ μιλεῖ ὁ Ἀλέξανδρος Διομήδης, ἡ κ. Πετσάλη κατορθώνει νά ἀκουσθῆ μέ τό δικό τῆς ἀφηγηματικὸ ὕφος.

■ *Φώτης Κόντογλου, Ἱστορίες καί περιστατικὰ καί ἄλλα γραγίματα λογιῆς-λογῆς (ἐκδ. σημείωμα Σταύρος Ζουμπούλας, ἐκδ. Μεταίχμιο, σελ. 136, εἰσό 11).* Τό μικρὸ αὐτό βιβλίον ἀρὰ καί ἀποτελεῖ ἀναστατικὴ ἀνατύπωση τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ 1944, ὅταν τὸ χαρτί ἐσπᾶνιζε καί τὰ μέσα ἦταν λίγα. Ἐν τούτοις, τὰ ἐτη 1943-44 ἦταν γιά τήν Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία ἐτη πολὺ γόνιμα καί δημιουργικὰ, εἰς πείσμα τῶν συνθηκῶν καί τῶν γεγονότων. Τὰ κείμενα πού περιλαμβάνονται στό βιβλίον εἶναι κυρίως δηγηματικὰ καί δοκιμακὰ. Μεταξύ αὐτῶν εἶναι ἕνα κείμενο μέ τίτλο: «Ἡ μελαγχολία τῶν Παλαιολόγων», πού θεωρεῖ ἐξαιρετικὰ ἀποκαλυπτικὸ γιά τήν ζω-

γραφικὴ τοῦ Κόντογλου. Ἀναφέρεται στήν περίοδο ἐργασίας του στόν ναὸ τῆς Περιβλέπτου στόν Μυστρά, ὅταν ἀναλογίζεται τήν σχέση τῆς Βυζαντινῆς ζωγραφικῆς καί γενικώτερα τέχνης πρὸς τήν Δυτικὴ Ἀναγεννησιακὴ ἔκφραση στίς Καλές Τέχνες. Καί διακηρύσσει ὅτι ὁ Δομῆνικος Θεοτοκόπουλος μετέδωσε στήν Δύση τήν ἀληθινὴ τέχνη, ὅπως ὁ Βησσαρίων, οἱ Χρυσολωράδες καί οἱ Χαλκοκονδύλες μετέδωσαν τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα καί τὸ ἀρχαῖο πολιτισμό. Ἐξαιρετικὰ εἶναι καί ἄλλα κείμενα πού ἀναφέρονται στήν θάλασσα καί στό τοπίο, τήν φύση καί τήν θεαματικὴ τῆς δύναμη.

■ *Γιώργος Βιδάλης, Πρόσω ἀνάποδα (ἐκδ. Ἀριός, σελ. 244, εἰσό 15).* Ὁ συγγραφεὺς εἶναι δημοσιογράφος πού ἐργάσθηκε ἐπὶ 33 ἐτη στήν «Ἐλευθεροτυπία» καί ἔχει στό ἐνεργητικὸ του καί ἕνα μυθιστόρημα. Στήν νοβέλλα αὐτήν, χρονικὰ τοποθετημένη δύο ἐτη π.Κ. (πρὸ Κορωνοῦ) καί τοπικὰ στήν Ἀθήνα, θέτει στό προσκήνιο δύο ἀνδρες πού ξεκινοῦν ὡς ἀγνωστοί καί συζητοῦν γιά μία γυναῖκα πού τοὺς ἐσφράγισε, καθὼς ἦταν πρῶην ἀγαπημένη καί τῶν δύο διαδοχικὰ καί ἔκαμε τήν ζωῆ τους ἄνο-κάτο! Τό βιβλίον εἶναι γοητευτικὰ γραμμένο, μέ ἀρκετὰ βιωματικὸ-ἐξομολογητικὸ ὕφος καί πολλές ἀναφορές στήν νεοελληνικὴ πραγματικότητα. Δύο διαφορετικὸν χαρακτηριστῆρες συναντῶνται στήν κοινὴ ἐμπειρία τοῦ ἔρωτα. ▲▼

